

M. POIARES MADURO

FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2004. április 1-je¹

1. Keresetében a Spanyol Királyság a Grupo Empresas Álvareznek nyújtott támogatásra vonatkozó, 2002. május 14-i 2002/935/EK bizottsági határozat² megsemmisítését kéri a Bíróságtól. A Spanyolországnak címzett határozat szerint összeegyeztethetetlen a közös piaccal az az 1997. november 19-én a GEA, illetve 1997. november 14-én a Vanosa fizetéseképtelenségének megállapítását követően, e két időpont, valamint 2001 januárja között nyújtott támogatás, amelynek az adók és társadalombiztosítási járulékok a Grupo de Empresas Álvarez SA (a továbbiakban: GEA) és a Vidrios Automáticos del Norte SA (a továbbiakban: Vanosa), a GEA leányvállalata részéről történő folyamatos meg nem fizetése minősül.

2. Érdemes az ügy hátterét röviden összefoglalni. Annál is inkább szükségesnek tűnik az összefoglalás, mert a Bírósághoz benyújtott eredeti kereset nem tartalmazza a megsemmisítés mellett szóló jogi érvek világos ismertetését. Hasonló zavart okoz egy eljárási nehézség, amit az érdemi vizsgálat előtt célszerű feloldani.

I — Az ügy háttere

A — A támogatásban részesülő vállalkozások helyzete

3. A GEA porcelán- és fajanszedényeket gyártó és forgalmazó vállalkozás. 1991-ig egyike volt a legnagyobb edénygyártóknak Spanyolországban. 100%-os tulajdonában lévő leányvállalata, a Vanosa, az üvegágazatban működött. 1992-től az ágazat, amelyben a két vállalkozás tevékenykedett, komoly nehézségekkel szembesült. Ehhez adódott a Galíciai régió gazdasági válsága, ahol a vállalkozáscsoport tevékenységét folytatta.

4. E nehézségek a spanyol hatóságokat arra késztették, hogy 1992 és 1996 között garanciák és közvetlen szubvenció formájában különböző állami támogatásokat nyújtsanak a GEA-nak. A Bizottság, noha a bejelentésük elmaradása miatt jogellenesnek ítélte azokat,

1 — Eredeti nyelv: portugál.

2 — HL L 329., 1. o. (a továbbiakban: a megtámadott határozat).

első 1997. július 15-i 98/364/EK határozatában³ e támogatásokat a nehéz helyzetben lévő vállalkozások kisegítéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatással összhangban lévőknek és ezért a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította. A Bizottság ezt a határozatát azonban két feltételhez kötötte. Egyrészt a spanyol hatóságoknak minden további támogatásnyújtástól tartózkodniuk kellett, és kötelesek voltak a jóváhagyott szerkezetátalakítási tervet teljes egészében alkalmazni. Másrészt félvényként jelentést kellett benyújtaniuk a terv végrehajtásáról és a GEA gazdasági helyzetéről.

a fennmaradó rész megfizetésére. Úgy tűnik, hogy a jelentés elemzése során a Bizottság nem állapította meg a támogatási engedély feltételeinek megsértését. Csak a versenytársak által benyújtott panaszok készítették arra, hogy az EK 88. cikkének (2) bekezdése alapján ismét eljárást indítson. E panaszok a spanyol hatóságok magatartásán alapultak, akik állítólag lemondtak arról, hogy jelentős adó- és társadalombiztosítási járulék-összeget hajtssanak be az érintett vállalkozásoktól.

B — A megtámadott határozat

5. A szerkezetátalakítási terv alkalmazásáról készített második jelentést a Bizottság 1999. május 21-én kapta kézhez. A Bizottság ebből a jelentésből értesült a Juzgada de Primera Instancia de Vigo (Spanyolország) által a vállalkozások kérelmére 1997-ben megállapított fizetési képtelenségről és az Agencia Estatal de Administración Tributariával (állami adóigazgatási ügynökség), illetve a Tesorería General de la Seguridad Socialal (általánosan társadalombiztosítási pénztár) 1998-ban a nemzeti joggal összhangban kötött megállapodásokról (a továbbiakban: a megállapodások). Az adóügyi hatóság által mindkét vállalkozással 1998. április 14-én megkötött megállapodások egyrészt a két vállalkozás adótartozásainak részleges elengedését tartalmazták, másrészt pedig haladékot, illetve átütemezést adtak a fennmaradó rész megfizetésére. A Vanosa és a társadalombiztosítási szerv által 1998. november 6-án megkötött külön megállapodás szintén elengedte a felgyülemlett tartozás egy részét, valamint haladékot, illetve átütemezést adott

6. A Bizottság által indított eljárás végén elfogadott megtámadott határozat lényege az, hogy a GEA és a Vanosa fizetési képtelensége megállapításának időpontja és 2001 januárja között rendszeresen elmulasztotta teljesíteni társadalombiztosítási járulék- és adófizetési kötelezettségeit. A határozat megállapítja, hogy — a Bizottságnak a Spanyolország által a Magefesa csoport és jogutódai számára nyújtott támogatásról szóló, 1998. október 14-i 1999/509/EK határozatával⁴ összhangban, amelyet a Bíróság a Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2000. október 12-én hozott ítéletében⁵ megerősített — a jelentős mértékű adó és társadalombiztosítási járulék folyamatos és rendszeres meg nem fizetése a fizetési képtelenség megállapítása és a megállapodások megkötése után állami források átruházását jelenti a GEA és a Vanosa részére. Ezek után kifejti, hogy az érintett vállalkozások által versenytársaikkal

4 — HL 1999. L 198., 15. o.

5 — C-480/98. sz. ügy (EBHT I-8717. o.).

3 — HL 1998. L 164., 30. o.

szemben a Közösségen belüli kereskedelem-
ben ily módon nyert előny a spanyol
hatóságok hanyagságának a következménye,
akik nem tették meg a szükséges intézkedé-
seket annak érdekében, hogy a vállalkozáso-
kat rászorítsák kötelezettségeik teljesítésére.
Ez a vállalkozások felgyülemlett adósságai-
nak jelentős növekedéséhez vezetett, így
megállapítható, hogy az állam az ügy kö-
rülménei között nem úgy cselekedett, mint
egy gondos magánhitelező.

7. A Bizottság szerint tehát a spanyol
hatóságok lemondása a GEA és a Vanosa
társadalombiztosítási járulékos- és adótartozá-
sainak behajtásáról az EK 87. cikkének (1)
bekezdése szerint állami támogatásnak
minősül. A támogatás szerinte nem része-
sülhet az EK 87. cikkének (2) és (3)
bekezdése szerinti mentességek egyikében
sem. Ennek megfelelően a Bizottság úgy
határoz, hogy a támogatás összeegyeztethet-
etlen a közös piaccal, és felkéri a Spanyol
Királyságot, hogy tegyen meg minden szük-
séges intézkedést annak érdekében, hogy a
támogatás címzettjei a támogatást visszafi-
zessék.

II — A felhozott jogi érvek elfogadható- ságáról

8. A felek egyetértenek abban, hogy a kereset
jogi érvei az EK 87. cikke (1) bekezdésének

megsértésén alapulnak. A felperes érvelésé-
ben a megsemmisítést alátámasztó három
jogi érvet lehet egymástól megkülönböztetni.
Az EK-Szerződés megsértéséhez eszerint
egyrészt az alkalmazandó jogszabályok hibás
kiválasztása és értelmezése, másrészt a meg-
támadott határozat alapjául szolgáló tényál-
lás hibás megállapítása, harmadrészt pedig a
tényállás hibás jogi minősítése vezetett.

9. Kétséges ugyanakkor egy olyan további
jogi érv elfogadhatósága, amelyre a felperes
az eljárás során hivatkozott. Válaszában a
felperes az állami támogatás időtartamának
meghatározatlansága alapján kéri a határozat
részleges megsemmisítését. A Bizottság sze-
rint ez egy új jogi érv, ezért kéri annak
elutasítását a Bíróság eljárási szabályzata
42. cikkének (2) bekezdése alapján, amely
megtiltja új jogi érvek előterjesztését az
eljárás folyamán, kivéve ha az olyan jogi vagy
ténybeli alapon nyugszik, amely az eljárás
során merült fel.

10. A Bíróság rendszerint nem veszi figye-
lembe azokat a jogi érveket, amelyekre
először a válaszban hivatkoznak. Az eljárás-
nak ebben a szakaszában új jogi érv elő-
terjesztését csak a következő három kivételes
esetben engedi meg: a kérdéses jogi érv vagy

csak továbbfejlesztett változata egy már korábban a keresetben kifejezetten vagy implicit módon előterjesztett jogi érvek⁶, vagy olyan közrendi jellegű jogi érv, amelyet hivatalból figyelembe kell venni⁷, vagy pedig olyan új alapon nyugszik, amely az eljárás során merült fel.⁸

11. A jelen ügyben kétségtelennek tűnik számomra, hogy a késvé felhozott jogi érv nem elfogadható. Mi a spanyol kormány válaszában megfogalmazott kérelem lényege? Annak bírálata, ahogyan a Bizottság megállapította a támogatás időtartamát. A felperes által megfogalmazott formában ez a jogi érv kétértelmű. Látszólagos egyértelműsége ellenére két jól megkülönböztethető része van.

12. Egyrészt a felperes azt állítja, hogy a megtámadott határozat indokolása nem ismerteti világosan a támogatás időtartamát. A határozat az indokolás hiánya miatt alakilag jogellenes. Ebben a formájában ez a jogi érv más semmisségi okra hivatkozik, mint a keresetben felhívott jogi érvekben megjelenő semmisségi ok, amelyek mind a határozat érdemi jogszerűségével függtek össze. Egy olyan új semmisségi okra hivatkozó jogi érv késedelmes előterjesztését, amely semmisségi ok nincs kapcsolatban az eljárást megindító kérelemben felhívott jogi

érvekkel, véleményem szerint egyértelműen új, elfogadhatatlan jogi érv előterjesztéseként kell értékelni. Ha azonban a Bíróság követné egyes korábbi döntéseit, és úgy ítélné meg, hogy ez a jogi érv közrendi jellegű, amit a közösségi bírónak hivatalból figyelembe kell vennie⁹, elég lenne azt leszögeznie, hogy a Bizottság eleget tett indokolási kötelezettségének, minthogy a megtámadott határozat 41–55. pontjaiban világosan meghatározta a támogatás időtartamát, és ismertette e megállapításának indokait¹⁰. Ha az indokolás hiányára támaszkodó jogi érvet a Bíróság elfogadhatónak is ítéli, az megalapozatlan.

13. Másrészt a felperes kifejezetten vitatja a per tárgyát képező támogatás időtartamát. Konkrétan azt rója fel a Bizottságnak, hogy a támogatás kezdőnapjának a fizetéseképtelenségi eljárások napját tekintni, miközben ezek az eljárások és a megállapodások részét képezik azoknak az eredményeknek, amelyeket a Bizottság az 1997. évi 98/364 első határozatában már jóváhagyott. A Bizottság

6 — A 108/81. sz., *Amylum* kontra Tanács ügyben 1982. szeptember 30-án hozott ítélet (EBHT 1982., 3107. o., 25. pont).

7 — A C-166/95. P. sz., Bizottság kontra Daffix ügyben 1997. február 20-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-983. o., 24. pont).

8 — A C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P. – C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., *Limburgse Vinyl Maatschappij és társai* kontra Bizottság ügyben 2002. október 15-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-8375. o., 369–379. pontok).

9 — Noha bevett gyakorlatnak tűnik az indokolási kötelezettséget közrendi jellegű jogi érvekért értékelni az ítélezésben, ennek eljárásjogi következményeivel kapcsolatban bizonytalanság áll fenn. A Bíróság néha egyszerűen úgy ítéli meg, hogy „hivatalból vizsgálhatja a lényeges alaki szabályok megsértését”, amelyek része az indokolási kötelezettség is (ld. például a C-304/89. sz., *Oliveira* kontra Bizottság ügyben 1991. május 7-én hozott ítéletet [EBHT 1991., I-2283. o., 18. pont]), néha pedig úgy, hogy ez kötelese is (pl. a C-457/00. sz., *Belgium* kontra Bizottság ügyben 2003. július 3-án hozott ítéletben [EBHT 2003., I-6931. o., 102. pont]). Álláspontom szerint egy közrendi jellegű jogi érv figyelembevétele lehetőség, és nem kötelezettség. Csak abban az értelemben „kötelese”, hogy a közösségi bírónak feladata a hatékony jogvédelem biztosítása, így csak akkor áll fenn, ha a szóban forgó kötelezettség megszegése nyilvánvaló.

10 — A megtámadott határozat e pontjaiban a Bizottság egyértelművé teszi a támogatás időtartamát és azt, hogy kifogásolja a közhatalmi szervek passzivitását az érintett vállalkozásoknak a fizetéseképtelenség után felgyülemlett adósságai tekintetében.

ebben pusztán a támogatás mennyiségének megállapításával kapcsolatos problémát lát, ami a megtámadott határozat végrehajtásának következő szakaszában nyer jelentőséget. Én viszont helyesebbnek tartanám, ha abból indulnánk ki, hogy a kedvezmények nyújtása időpontjának és tartamának meghatározása közvetlenül a támogatás minősítésének körébe tartozik. Ez a jogi érv tehát a kereset jogi érveivel együtt az EK 87. cikkének (1) bekezdése megsértésén alapul. Ebből azonban nem következik, hogy az elfogadható lenne.

14. Kétségtelenül fontos lenne megvizsgálni ennek a jogi érvnek a megalapozottságát, ha elfogadhatósága megállapítható lenne. Ez esetben azt kellene mondani, hogy egy támogatásnyújtás időpontjának meghatározása változhat. Elvileg a támogatás csak a vitatott előnyök nyújtásának időpontjában keletkezhet. Más azonban a helyzet akkor, ha az előnyöket a Bizottság támogatást engedélyező határozatának megsértésével nyújtják. Ebben az esetben ugyanis az engedélyezett intézkedések jogszerűsége szigorúan a Bizottság által az érintett állam számára megszabott feltételek betartásától függ. Mihelyt megállapítható, hogy az állam nem tett eleget a számára megállapított kötelezettségeknek és feltételeknek, úgy tekinthető, hogy a támogatás fogalma alá nem csak az előre nem látott előnyök tartoznak (az ügyben a megállapodások megkötése utáni engedmények), hanem azok az előnyök is, amelyekkel szemben a megvizsgálásukkor a Szerződés szabályaival való összeegyeztethetőségük szempontjából (az ügyben a fizetésektelenségi eljárások utáni

engedmények és az ezt követő megállapodások)¹¹ nem merült fel kifogás.

15. Ebben az ügyben azonban erre nincs szükség. A felvetés nem pusztán a kereset jogi érveit támasztja alá, ahogyan azt a felperes állítja. Önálló jogi érvet képez, ami a kereset alátámasztásául előterjesztettől eltérő érvelésen, valamint ténybeli és jogi alapokon nyugszik. Még ha nem is független a keresetben felhívott semmisségi októl, egyértelműen különbözik az ott megjelölt jogi érvektől. Ezáltal hozzájárul a per tárgyának kiterjesztéséhez akkor, amikor az már meghatározásra került és elvileg nem bővíthető tovább. Ilyen esetben ahogyan azt a Bíróság gyakorlata is szigorúan kimondja, a felperes arra nem hivatkozhat.¹²

16. Tegyük hozzá, hogy az eljárási szabályzat által biztosított kivétel sem jöhet szóba. Bármilyen legyen az alapja, nem tekinthető ügy, hogy ez a jogi érv az eljárás során felmerült alapokon nyugodna. Semmi akadály nem volt annak, hogy a megtámadott határozat állítólagos jogellenességét már elfogadásakor felvessék.

11 — Ld. ezzel összhangban: Keppenne J.-P., *Guide des aides d'État en droit communautaire*, Bruylant, Bruxelles, 1999., 94. o.

12 — Ld. például a 11/81. sz., Dürbeck kontra Bizottság ügyben 1982. április 1-jén (EBHT 1982., 1251. o., 13. pont) és az 59/83. sz., Biovillac kontra EGK ügyben 1984. december 6-án (EBHT 1984., 4057. o., 24. pont) hozott ítéleteket.

17. A fentiekből következőleg a támogatás időtartamának meghatározatlanságára hivatkozó jogi érvet mindkét részében elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.

A — A jogi hiba: a magánhitelező kritérium alkalmazhatósága az állami támogatás fogalmának meghatározásában

III — Az EK 87. cikke (1) bekezdésének megsértése és az állami támogatás minősítése

18. Semmisségi keresete alátámasztásául a felperes három jogi érvre hivatkozik. Az elsővel a nehéz helyzetben lévő vállalkozásoknak nyújtott támogatásokra alkalmazandó jogi normarendszert és jogi kritériumot vitatja. Ezekből szerinte az következik, hogy minden fizetésektelenségi eljárás állami támogatást jelent. Arra az esetre, ha a Bíróság szerint a jogi normarendszer és kritérium nem kifogásolható, a felperes a második jogi érveléssel azt vitatja, hogy a spanyol hatóságok passzívák lettek volna az adók és társadalombiztosítási támogatások megfizetése elmulasztásának időszakában. Harmadik jogi érveléssel a felperes a spanyol hatóságok cselekményeinek a Bizottság által történt értékelését kifogásolja.

20. A felperes szerint először is a spanyol hatóságok magatartása a nemzeti csődjogi szabályozás rendes alkalmazásának a következménye volt. Bármilyen más, hasonló helyzetben lévő vállalkozással szemben ugyanígy jártak volna el. Szerinte a Bizottság elemzése a megtámadott határozatban általános szabályozást kérdőjelez meg, nem pedig konkrét intézkedéseket, ahogyan azt az állami támogatásokra vonatkozó közösségi jog megkövetelné. Ez minden a tagállamok által kezdeményezett, a felszámolás megelőzését célzó eljárást fenyeget.

21. Igaz, hogy a Bíróság korábbi ítélete szerint, „az a költségvetési bevételekiesés, ami a rendkívüli ügyvezetésre vonatkozó szabályozás alkalmazásából az egyéni végrehajtás teljes tilalma és az érintett vállalkozás tartozásai utáni kamatfizetési kötelezettség felfüggesztése miatt adódik, önmagában nem igazolja e szabályozás állami támogatásnak minősítését”. Ennek az az oka, hogy „ez szükségszerű következménye minden olyan jogi szabályozásnak, amely meghatározza egy fizetésektelenségi vállalkozás és hitelezőinek összessége közötti kapcsolatok kereteit, anélkül hogy ebből szükségképpen olyan pénzügyi többletteleherre lehetne következtetni,

19. Az első jogi érveléssel egyenértékű, mintha a felperes azt mondaná, hogy a „magánhitelező” kritérium nem alkalmazható a nehéz helyzetben lévő vállalkozások kezelésének elemzése során, míg a másik kettő az e kritérium alkalmazása során állítólag elkövetett hibákra hivatkozik.

amit közvetlenül vagy közvetve a közhatalmi szervek viselnek, és amelynek célja az érintett vállalkozások számára meghatározott előnyt biztosítani”¹³. Ennek ellenére azonban az állam magatartása bizonyos körülmények között az EK 87. cikke (1) bekezdése szerint¹⁴ képezhet állami támogatást egy fizetésképtelenségi eljárás során. A Bíróság már korábban így határozott többek között az állami hitelezők azon döntésével kapcsolatban, hogy nem kérték a Magefesa-csoporthoz tartozó vállalkozások felszámolását, amelyek a tevékenységük beszüntetéséig nem tettek eleget adófizetési kötelezettségeiknek¹⁵.

sükre, hogy az érintett vállalkozásokat a kötelezettségeik teljesítésére szorítsák, valamint diszkrecionális jogkörrel bírtak az alkalmazott eszközök megválasztásában. A Bíróság ítélkezési gyakorlatának fényében ez elegendő ahhoz, hogy megállapítsuk, hogy itt konkrét intézkedésekről van szó¹⁶. A támogatás nem a nemzeti jogból esetleg adódó általános előnyből következik, hanem a jelen ügyben történt alkalmazásából adódó *egyedi és szelektív* előnyből¹⁷.

22. Ahogyan azt a Bizottság kifejti, a jelen ügyben alkalmazandó jogi normarendszer világosan következik a Bíróság gyakorlatából, különösen a „Magefesa” ügyből. A Bizottság a megtámadott határozatban seholy nem állít olyat, hogy az állami támogatás létét akár a felszámolás megelőzését célzó eljárásokból és a megkötött megállapodásokból, akár az állami hitelezők ebből következő veszteségeiből vezetné le. A határozat nem kifogásolja sem a nemzeti fizetésképtelenségi szabályozást, sem pedig — önmagukban véve — a megelőzést célzó eljárásokat. E tekintetben nem vitatott, hogy az állami hitelezőknek különböző eszközök álltak a rendelkezé-

23. A közhatalmi szervek magatartásának értékelésére a jelen ügghöz hasonló esetekben a Bíróság jóváhagyta azt a Bizottság által

13 — A C-200/97. sz. Ecotrade ügyben 1998. december 1-én hozott ítélet (EBHT 1998., I-7907. o., 36. pont). E megállapítását alátámasztandó a Bíróság a C-72/91. és a C-73/91. sz. Sloman Neptun ügyben 1993. március 17-én hozott ítéletre (EBHT 1993., I-887. o., 21. pont) utal.

14 — I.d. a C-342/96. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én (EBHT 1999., I-2459. o.), a C-256/97. sz. DM Transport ügyben 1999. június 29-én (EBHT 1999., I-3913. o.) és a fent az 5. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2000. október 12-én hozott ítéleteket.

15 — A fent, az 5. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2000. október 12-én hozott ítélet.

16 — I.d. a C-241/94. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1996. szeptember 26-án (EBHT 1996., I-4551. o., 20. és 21. pontok) és a fent, a 14. lábjegyzetben hivatkozott DM Transport-ügyben (30. pont) hozott ítéleteket. I.d. még a Pergola főtanácsnok indítványának 8. pontját a fent, a 14. lábjegyzetben hivatkozott C-342/96. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben, valamint Jacobs főtanácsnok indítványának 40. pontját ebben az ügyben és Mischo főtanácsnok indítványának 12. és 14. pontját a 2000. október 12-én hozott ítélettel lezárt, a fent, az 5. lábjegyzetben hivatkozott C-480/98. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben.

17 — Utalni kell rá, hogy a Bíróság néha összekeveri az egyediség és a szelektivitás fogalmait (ld. például a C-75/77. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1999. június 17-én hozott ítéletet [EBHT 1999., I-3671. o. 26. pont]). Felvethető, hogy nem kellene-e megkülönböztetni őket. Az egyediség ellentéte az *általánosság*. Egy intézkedés akkor egyedi, amikor vállalkozások meghatározott körére alkalmazkodik anélkül, hogy a megkülönböztetést annak a tehermegosztási rendszernek a természete vagy célja indokolná, amelynek része (ld. ezzel összhangban a C-409/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2003. február 13-án hozott ítéletet [EBHT 2003., I-1487. o., 52. pont]). Egy ilyen intézkedés *egyedi* elbánsához vezet. A szelektivitás egy másik feltétel, ami az elemzés másik szakaszában kap jelentőséget (ld. a jelen indítvány 24. és 25. pontjait). A szelektivitás ellentéte nem az általánosság, hanem az *egyenlő elbánsás*, és azt feltételezi, hogy a gazdasági szereplők egy osztályából egyeseket *kiváltságos* elbánsásra választanak ki. Ebben az értelemben lehet, hogy egy egyedi előny nem szelektív.

kifejlesztett módszert, amely a közhatalmi szervek magatartását egy ugyanolyan körülmények között eljáró gondos magánhitelező magatartásához hasonlítja.¹⁸ Kérdés, hogy hasonló körülmények között egy magánhitelező megkötötte volna-e ugyanezeket a megállapodásokat, megtette volna-e ugyanezeket az engedményeket és ugyanolyan magatartást tanúsított volna-e a megállapodások kezelésében. Ha ezek a cselekmények lehetővé teszik az érintett vállalkozás számára, hogy túljusson egy múlandó válságon, a hitelező érdekében megengedhetők. De ha csak az a céljuk, hogy megmentsenek egy életképtelen és a piaci körülményekhez nem alkalmazkodó vállalkozást, el kell őket vetni, mert ellentmondanak a gazdasági hatékonyságnak és a közös piac megfelelő működésének.

24. A Bizottság a megtámadott határozatban helyesen emlékeztet rá, hogy a magánhitelező kritériumát nem szabad összekeverni a Bíróság ítélkezési gyakorlatából még régebbiről ismert magánbefektető fogalmával.¹⁹ Miközben egy befektető hasznot szeretne húzni az érintett vállalkozásokból, egy hitelező vissza kívánja kapni az összegeket,

amelyekkel a pénzügyi nehézségekkel küzdő adós neki tartozik²⁰. Egy befektetőnek lehetősége van megválasztani a legkifizetődőbbnek tűnő befektetést. A tőke, amelyet befektetne, elvben minden gazdasági szereplő számára ugyanazon feltételek mellett elérhető. Egy hitelező más helyzetben van. Ő már kapcsolatba került egy adós vállalkozással, és hajlandó lehet új előnyöket nyújtani neki adósságelengedés vagy -átütemezés formájában. A tőkét, amiről ez esetben szó van, nem viszik a „piacra”. A többi gazdasági szereplő számára nem ugyanazon feltételekkel elérhető. Az ilyen tőkét kizárólag a két fél érdekeire tekintettel biztosítják. Ebből a helyzeti különbségből véleményem szerint az következik, hogy másképpen kell összehasonlítani a közhatalmi szervek és a magán-személy magatartását. Egy befektetés esetében az összehasonlítás a „rendes piaci viszonyok” alapján történik. Ha a tőkét a befektető számára kedvező körülmények között biztosítják, akár egy nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak is, oly módon, hogy a befektető elvárhatja, hogy rövid vagy hosszú távon hasznot hajtson, senki nem kerül előnybe, és a verseny nem torzul. Egy hitelező-adós viszonyban más a helyzet. Csak a „piacihoz hasonló viszonyok” elképzelhetőek.²¹ Az adós vállalkozások helyzetét nem a piaci versenytársaikhoz képest kell megítélni, hanem az ugyanilyen nehézségekkel küzdő vállalkozásokhoz képest. Nem azt kell kérdezni, hogy létezik-e gazdasági előny, mert ez

18 — A fent, a 14. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én hozott ítélet 46. pontja.

19 — A megtámadott határozat indoklásának 49. pontja. A magánbefektető kritériumához ld. többek között a C-305/89. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1991. március 21-én (EBHT 1991., I-1603. o.), a C-278/92–C-280/92. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 14-én (EBHT 1994., I-4103. o.) és a C-334/99. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2003. január 28-án (EBHT 2003., I-1139. o.) hozott ítéleteket.

20 — A fent, a 14. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én hozott ítélet 46. pontja és a fent, a 14. lábjegyzetben hivatkozott DM Transport ügyben 1999. június 29-én hozott ítélet 24. pontja.

21 — Ld. ezzel összhangban Jacobs főtanácsnok indítványának 34. pontját a fent, a 14. lábjegyzetben hivatkozott DM Transport ügyben.

nem kétséges²², hanem azt, hogy ez az előny „szelektív” előny-e annyiban, hogy hatásában kiváltságos elbánást biztosít egy vállalkozás számára anélkül, hogy ezt a gazdasági hatékonyság logikája bármiféleképpen is igazolhatná.²³ Ebben az esetben tehát a döntő szempont nem az, hogy van-e gazdasági előny, hanem az, hogy ez az előny kedvezőbb elbánást jelent-e, mint amit hasonló viszonyok között egy magánhitelező nyújtana az adósának.

25. A magánszereplő kritériumára alapított összehasonlítási módszert mindkét esetben csak helyeselni lehet. Ez a módszer összhangban van az EK-Szerződés általános céljával, ami annak megelőzése, hogy bizonyos gazdasági érdekek javára mesterséges előnyök keletkezzenek és ezzel ezek az

érdekek kiváltságos helyzetbe kerüljenek.²⁴ De figyelembe kell venni a változó körülményeket, amelyek között a módszert alkalmazni kell. Sem értelme, sem funkciója nem ugyanaz, amikor egy befektető esetére, illetve amikor egy hitelezőre alkalmazzuk.

26. Úgy tűnik, hogy az ügyben a Bizottság által alkalmazott jogi normát és módszert nem lehet komolyan kifogásolni. Megfelelnek a Bíróság esetjogából levezetett megkülönböztetésnek és kritériumnak. Az egyetlen valódi kérdés az, hogy figyelemmel a közhatalmi szervek magatartására hogyan alkalmazandó az ügy konkrét körülményeire az, amit a Bizottság „Magfesa-doktrínának” hív. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis az ügyek konkrét körülményei különös jelentőséggel bírnak annak megállapításakor, hogy egy előny állami támogatást jelent-e.²⁵

22 — Ahogyan a Bizottság a Bíróság előtt csak a magánbefektető kritériumára támaszkodva érvelhetett, ilyen körülmények között a tőkeszerzés az adós vállalkozás számára nehezebb lett volna a piacon. Ha a szóban forgó vállalkozásnak a tőkepiachoz kellett volna folyamodnia az adósságai elengedéséből vagy átutemeléséből következő előny egyenértékűért, nyilvánvalóan be kellett volna érnie kevésbé kedvező feltételekkel (ld. a Bizottság érvelését a fent a 14. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én hozott és a DM Transport ügyben hozott ítéletekben [36., illetve 23. pont]). Ez elég ahhoz, hogy az előnyt megállapítsuk (ld. ezzel összhangban La Pergola főtanácsnok indítványát az 1999. április 29-i ítélettel lezárt fent a 14. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben [11. pont]). De a Bíróság számára nem elég ahhoz, hogy az állami támogatást megállapítsa (a fent a 14. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én hozott ítélet [47. és 49. pont]).

23 — A magánhitelező kritériuma így kimutatja, hogy bizonyos helyzetekben elképzelhető, hogy egy vállalkozás rendes piaci viszonyok között nem szelektív előnyhöz jusson a versenytársával szemben, ha az előnyt a hasonló helyzetben lévő minden más szereplő számára felajánlhatták volna.

27. Az első következtetés elkerülhetetlen. Jogi hiba nem mutatható ki. Az első jogi érv tehát megalapozatlan.

24 — Nem tagadható, hogy a *szelektív* állami intézkedések komoly veszélynek teszik ki a Közösséget: a politikai rendszerrel való visszaélés veszélyének, amikor is egy szűk csoportnak nyújtott előny költségeit a közösség többi tagja viseli, miközben nincs közvetlen befolyásuk az előny nyújtásáról történő döntésre.

25 — I.d. a fent a 13. lábjegyzetben hivatkozott Ecotrade ügyben hozott ítéletet (37. pont), és a fent a 5. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2000. október 12-én hozott ítéletet (19-21. pont).

B — Hiba a gondos magánhitelező kritériumának alkalmazásában

28. A hiba állítólag egyrészt a releváns tényállás részleges figyelembe vételéből ered. Másrészt a Bizottság tudomására hozott tények hibás jogi minősítésének következménye.

1. A tényállás megállapításának hibája

29. Ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy a spanyol hatóságok az ügy körülményei között egy kellően gondos hitelező magatartását tanúsították-e, meg kell vizsgálni a tényleges tevékenységüket. A spanyol kormány szerint a megtámadott határozat nem tükrözi pontosan a Bizottság rendelkezésére álló releváns tényeket. Ebből arra a következtetésre jut, hogy a határozatot olyan körülmények alapján fogadták el, amelyek nem azonosak azokkal, amelyeket a Bizottság állít.

30. Emlékeztetni kell rá, hogy egy semmisségi kereset esetében a megtámadott aktus jogszerűségét az elfogadásakor fennállt tényállás és jogi helyzet alapján kell megítélni.²⁶ Ebből a szabályból az állami támogatások területén konkrétan az következik, hogy nem

róható fel a Bizottságnak, ha nem vett figyelembe olyan tényálláselemeket, amelyeket a határozat tárgyát képező eljárás vizsgálatakor még nem hoztak a tudomására.²⁷ Márpedig a Bírósághoz benyújtott iratokból kiderül, hogy a közigazgatási vizsgálati eljárásban a Bizottsággal nem közöltek számos olyan körülményt, ami a keresetben alátámasztja a spanyol kormány érvelését. Akár arról van szó, hogy ezek a körülmények a megtámadott határozat után alakultak ki,²⁸ akár arról, hogy nem hozták őket időben a határozatot kibocsátó tudomására,²⁹ a Bíróság előtt előterjesztett jogi érv alátámasztásaként nem lehet rájuk hivatkozni. Nem lehet helyt adni a tényállás megállapításának hibájára alapozott jogi érvek, amennyiben ezekre a körülményekre hivatkozik.

31. Miközben a kereset több adatot tartalmaz, mint a Bizottság által a vizsgálati eljárásban készített akta, a Bíróság rendelkezésére bocsátott anyagokból kiderül, hogy az

27 — A fent a 19. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 14-én hozott ítélet (31. pont) és a T-110/97. sz., Kneissl Dachstein kontra Bizottság ügyben 1999. október 6-án hozott ítélet (EBHT 1999., II-2881. o. 102. pont).

28 — Érvelése alátámasztásaként a felperes többek között a Vanosa gyártelep 2002. júniusi lefoglalására, a Vanosa tevékenységi körének egy dolgozó részvénnytársaság általi továbbvitelére, valamint a GEA javainak 2002 márciusa és október közötti nemzeti bíróság által elrendelt elárvérezésére hivatkozik.

29 — Ez a helyzet a keresetben megjelölt következő tényekkel: a Vanosa munkavállalói kérik a felszámolás elrendelését 2001. júniusában, az illetékes nemzeti bíróság a kérelmet elutasítja, a GEA és a Vanosa 2001-ben valószínűleg beszünteti a tevékenységét, a társadalombiztosítási szerv 2001. december 20-án felmondja az 1998. november 6-án kötött megállapodást, 2000 július és novembere között az adóhatóságok és a vállalkozások ügyvezetése egyeztetéseket tartanak a vállalkozások adókötelezettségeinek teljesítése érdekében.

26 — A 15/76. és 16/76. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 1979. február 7-én hozott ítélet (EBHT 1979., 321. o. 7. pont).

akta teljesebb, mint azt a megtámadott határozatból gondolni lehetne.³⁰ A határozat részleteiben nem említi a foglalásokat és a jelzalogok érvényesítet. A Bizottság csak az ingóságok és egyéb aktívák lefoglalásáról tesz említést.³¹

körülmények között az indokolás tényállásának egyszerű pontatlansága önmagában nem teheti a határozat rendelkező részét jogellenessé. Ebből következőleg a tényállás hibás megállapításán alapuló jogi érvet el kell vetni.

32. Következik ebből a megtámadott határozat jogellenessége? A felperes szerint igen, mert ezekben a körülményekben a hatóságok aktivitásának és a fizetésképtelenségi eljárások során tanúsított gondosságának a bizonyítékát látja. A Bizottság szerint ezeknek a körülményeknek a figyelembe vétele nem elegendő az elemzés végeredményének a megváltoztatásához. Így aztán mindkét fél hozzájárul ahhoz, hogy a kérdés máshová kerüljön. Számukra a vita középpontjában inkább a tények értékelésének módja áll. Az állítólagos jogellenességről nem mint a hibás ténymegállapítás, hanem mint a hibás tényértékelés következményéről vitatkoznak.

2. A tényállás jogi értékelésének hibája

34. A következő kérdést kell feltenni: azok a tények, amelyeket a Bizottság a vizsgálat eljárás során megismerhetett, igazolják-e azt a következtetést, hogy a spanyol hatóságok nem tanúsítottak kellő gondosságot? Más szóval megváltozik-e a tényállás minősítése az ügy összes körülményeinek mérlegelése alapján, ideértve a határozat indokolásában fel nem tüntetett körülményeket is. Már csak ezt kell megvizsgálni.

33. Ezen a téren mindenestre el kell ismerni, hogy a Bizottság bizonyos szabadságot élvez a releváns tények megállapításában és kiválogatásában. Amit neki fel lehet róni, az az elemzésben hasznosnak tűnő egyes körülmények figyelmen kívül hagyása. De úgy tűnik, hogy a megtámadott határozat nem téves vagy eltorzított tényeken alapul, és ezt egyébként nem is állította senki. Ilyen

35. A spanyol kormány azt állítja, hogy a gondos magánhitelező kritériumát alkalmazva a Bizottság nem vette kellő mértékben figyelembe az illetékes hatóságok által a megállapodások megkötése után keletkezett tartozások behajtása érdekében alkalmazott eszközöket. Eszerint figyelmen kívül maradtak olyan intézkedések, mint ingó és ingatlan vagyontárgyak lefoglalása, a társadalombiztosítás által 2001-ben végrehajtott bank-

30 — Ez kiderül, ha összehasonlítjuk a megtámadott határozatot és a 2001. november 29-i levelet, amelyben a spanyol hatóságok ismertették az észrevételeiket a Bizottság által folytatott vizsgálati eljárás során.

31 — A megtámadott határozat 37. és 44. pontja.

számla-lefoglalás, szociális lakások, GEA védjegyek, a szóban forgó társaságok főbb ügyfelekkel szembeni követeléseinek adóhatóság általi lefoglalása 1999 és 2001 között. Állítólag e hiba miatt jutott a Bizottság arra a téves értékelésre, hogy „a Spanyol Királyság nem tette meg a spanyol jog által előírányzott intézkedéseket (külön végrehajtási eljárás) annak megelőzésére, hogy a vállalkozások az adó- és társadalombiztosítási kötelezettségeik tiszteletben tartása nélkül folytassák a tevékenységüket.”³² Ezekre az érvekre a Bizottság azt válaszolja, hogy a megtett intézkedések elkésettek, és egyébként is hatástalanok voltak. Az, hogy nem tudták megakadályozni az érintett vállalkozások tartozásainak jelentős növekedését a megállapodások megkötése után, a spanyol hatóságok kudarcát bizonyítja. Nem használtak fel minden olyan eszközt, amelyet privilegizált hitelezőként felhasználhattak volna, annak érdekében, hogy fellépjenek azzal szemben, hogy a vállalkozások nem fizettek. Ilyen helyzetben élni kellett volna a vállalkozások felszámolása és vagyonuk elárverezése kezdeményezésének jogával.

hitelezőnek privilegizált követeléseinek.³³ Ez a fikció az én értelmezésem szerint egy lényeges tulajdonságot emel ki. A „gondos magánhitelező a piacgazdaságban” az a *hatékony* gazdasági szereplő, aki képes a legmegfelelőbb eszközöket felismerni és alkalmazni egy cél elérése, azaz a követeléseik kielégítése érdekében.

37. A hatékonyságból az következik, hogy a hitelező minden olyan tényezőt figyelembe kell vevén, ami azt a viszonyt jellemzi, amibe került.³⁴ A felperes azon állítására, miszerint a Bizottság egy másik határozatában egy hasonló kérdésre ellentétes választ adott, a Bizottság joggal válaszolja, hogy annak az ügynek a körülményei nagyon különbözőek voltak. Az a határozat a megtámadott határozattal ellentétben a társadalombiztosítási szerv és az államkincstár aktív és szándékos magatartását állapította meg.³⁵

36. Mielőtt véleményt mondanék erről a vitáról, visszatérnék egy pillanatra a gondos magánhitelező kritériumához, ami a vitatott minősítés tárgya. Az esetjogban a „magánhitelező” alakja rejtélyes, különösen akkor, ha a „hipotetikus magánhitelező” fikciójával helyettesítik, mint például, ha az állami

33 — Ld. ezzel összhangban Jacobs főtanácsnok indítványát a fent a 14. lábjegyzetben hivatkozott DM-Transport ügyben (36. pont) és Mischo főtanácsnok indítványát a 2000. október 12-én hozott ítélettel lezárt fent az 5. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben (34. pont).

34 — Amint az Elsőfokú Bíróság a T-152/99. sz., HAMSA kontra Bizottság ügyben 2002. július 11-én hozott ítéletében (EBHT 2002., II-3049. o., 168. o.) rámutatott, „amikor egy komolyan megromlott gazdasági helyzetben lévő vállalkozás a hitelezőinek adósságrendezési megállapodást vagy megállapodásokat javasol, hogy javítson a helyzetén és elkerülje a felszámolást, minden hitelezőnek választania kell azon összeg között, amit a javasolt megállapodás keretei között kaphatna és aközött, amireh megítélése szerint a vállalkozás felszámolása révén juthatna. Választását több tényező befolyásolhatja, például, hogy jelzálog-, privilegizált vagy egyszerű hitelező-e, milyen természetűek és terjedelműek az esetleges biztosítékal, hogyan ítéli meg a vállalkozás átszervezésének az esélyeit, illetve milyen előnyt jelentene számára a felszámolás.”

35 — A Bizottság 2002. november 27-i 2003/283/EK határozata a Spanyol Királyság által a Refractarios Especiales SA javára elfogadott intézkedésekről (HL 2003. L 108., 21. o.).

32 — A megtámadott határozat indokolásának 47. pontja.

38. Tisztázzuk azt is, hogy ez a kritérium nem követeli meg a közhatalmi szervektől, hogy közönyösek legyenek a fizetésképtelenségi eljárásban érvényesített más célokkal szemben. Tekintettel lehetnek – ahogyan a jelen ügyben is teszik – „a foglalkoztatás megőrzéséhez fűződő szociális és közérdekre”³⁶. Ez a törekvés azonban csak az EK 87. cikkének (3) bekezdésével való összeegyeztethetőség vizsgálata során juthat szerephez. Az állami támogatásnak minősítés szempontjából nem a követett célok értéke vagy jelentősége az állami cselekvés mértéke. A mérték a hitelezői érdekek védelmében igénybe vett eszközök hatékonysága. A közhatalmi szervek magatartását ebben a keretben egyedül ebből a szempontból kell értékelni.

39. Végül el kell ismerni, hogy a magánhitelező kritériuma nem követeli meg, hogy az állam azonnal kérje a nehéz helyzetben lévő vállalkozás felszámolását.³⁷ Elvben nem felróható a spanyol hatóságoknak, hogy el akarták kerülni, hogy az ügyben szereplő vállalkozások beszűntessék a tevékenységüket. Minden további nélkül elképzelhető, hogy egy jelentős pénzeszközökkel rendelkező magánhitelezőnek érdeke fűződjék egy adós vállalkozás tevékenységének a fenntartásához, ha az azonnali felszámolás költségei magasabbnak bizonyulnak, mint a támogatásnyújtás költségei. Minden hitelezőnek össze kell hasonlítania egyrészt azt az előnyt,

amely a vállalkozás gyors felszámolásából, másrészt azt az előnyt, amely a követelések azonnali behajtásáról való lemondásból és az adós tevékenységének folytatásából nyerhető.

40. Nézetem szerint a Bíróság esetjogával összhangban a lemondáshoz legalább három feltételnek teljesülnie kell. Először is, *a priori* ki kell tudni mutatni, hogy a vállalkozás gazdasági helyzete javul és a vállalkozás gazdaságilag életképes.³⁸ Másodszor, mindezt meg kell tenni az új hitelek felvétele és új adósságok felhalmozódásának megakadályozására.³⁹ Harmadszor, az államnak tudnia kell számítani arra, hogy a követeléseit ésszerű határidőn belül be tudja hajtani.⁴⁰

41. Ennek az elemzési keretnek a jelen ügyre történő alkalmazása nyilvánvalóvá teszi a spanyol kormány érvelésének gyengéit. Úgy tűnik, hogy amikor a megállapodások megkötése után még feltehető volt a vállalkozások életképessége és számolni lehetett a követelések ésszerű időn belül történő behajtásával, az új adósságok felhalmozódását leghatékonyabban megakadályozó eljárásokat nem vették igénybe. A hatékonyság és a gondosság hiánya különösen három szempontból nyilvánult meg.

36 – Ez a megfontolás a társadalombiztosítási szerv és a Vanosa között 1998. november 6-án megkötött megállapodás indokainak ismertetéséből is kiténik.

37 – Ld. ezzel összhangban Mischo főtanácsnok indítványát a 2000. október 12-i ítélettel lezárt fent az 5. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben (36. pont).

38 – Ez a követelmény a Bizottságnak a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatásában is szerepel, és a Bíróság már az iránymutatás kibocsátása előtt a vállalkozások szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatások jogszerűségének kritériumaként fogalmazta meg a fent a 19. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1994. szeptember 14-én hozott ítéletben.

39 – Ld. a fent a 14. lábjegyzetben hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ügyben 1999. április 29-én hozott ítélet (47. pont).

40 – Ld. ezzel összhangban Jacobs főtanácsnok indítványát a fent a 14. lábjegyzetben hivatkozott DM-Transport ügyben (38. pont).

42. Elsősorban abban, hogy az alkalmazott intézkedések elkéstek. Foglалásokat a felperes a fizetésképtelenségi eljárások után csak 2000 végén kezdeményezett, azaz három évvel a fizetésképtelenség megállapítása után. Amikor végül a spanyol hatóságok elhatározták, hogy felmondják a megállapodásokat és folytatják a végrehajtást, a felhalmozódott tartozások a behajtást teljesen valószínűtlenné tették.⁴¹ Ez a késlekedés a cselekvésben annál is inkább megállapított, mert a felek elismerték, hogy a magánhitelezők az állami hitelezőknél hamarabb érvényesítették jelzálogaikat és kérték a Vanosa felszámolását. A gondosság hiánya másrészt a megtett intézkedések hatástalanságából vezethető le. Az ügyiratokból kiderül, hogy az elvégzett foglалásoknak csak nagyon korlátozott hatásuk volt. Egyszerű „nyomásgyakorlás” az állami hitelezők részéről nem helyettesítheti magát a cselekvést, ahogyan a felperes állítja. Amellett, hogy egy ilyen nyomásgyakorlás valódi hatásai csak feltételezettek, az egyetlen hivatkozott valószínűsíthető hatásnak (a vállalkozások bezárásának) semmi köze sincs az elérendő célhoz: a tartozások behajtásához. Végül pedig a hatékonyság és a gondosság hiányát megerősíti a spanyol hatóságok tudatlansága. Már az meglehetősen gondatlanságról árulkodik, hogy a Spanyol Királyság nem volt képes az elmaradt adók pontos összegét közölni. Ezen kívül azt sem volt képes biztosan megmondani, hogy működnek-e még az érintett vállalkozások. Ez az információhiány nemcsak hogy egyáltalán

nem mentés arra, hogy a GEA nem tett eleget az adófizetési kötelezettségeinek, ahogyan a felperes állítja, de az illetékes hatóságok éberségének a hiányát bizonyítja.

43. A felperes végül azzal érvel, hogy az illetékes hatóságok nagyobb gondossága sem tette volna lehetővé a megállapodások gyorsabb felmondását. Ez állítólag a tartozások behajtásának közigazgatási rendszere miatt van így.⁴² Eközben állandó ítélkezési gyakorlat, hogy az állítólagos gyakorlati és közigazgatási nehézségek nem igazolhatják, ha elmaradnak azok az intézkedések, amelyek a Szerződés alapvető szabályai alkalmazásához⁴³ és — a jelen ügyben — egy szerkezetátalakításhoz nyújtott támogatást engedélyező határozat végrehajtásához szükségesek.

44. Ilyen körülmények között és az ügy előzményeire is figyelemmel, nehéz nem arra a következtetésre jutni, hogy egy gondos hitelezőnek a megállapodások felmondása és az érintett vállalkozások minél hamarabbi felszámolása állt volna az érdekében. Emlékeztetnék rá, hogy a vállalkozások helyzete vizsgálatának szerepelnie kellett a szerkezetátalakítási tervben, amit azzal a szigorú feltétellel lehetett csak alkalmazni, hogy a vállalkozások nem kapnak új támogatást, még a meg nem fizetett tartozások behajtásáról való lemondás útján sem.⁴⁴ Az a nem

41 — Emlékeztetnék rá, hogy a vizsgált időszakban, 1997. január és 2001. január között, a GEA által csak munkáltatói járulékok címen felhalmozott tartozás 2 582 880 484 ESP-t tett ki, amiből 166 937 745-t fizetett meg, miközben ugyanebben az időszakban ugyanilyen címen leányvállalata, a Vanosa, 557 166 270 ESP tartozást halmozott fel, amiből 105 989 762-t fizetett meg.

42 — Válasz, 14. pont.

43 — Ld. *per analogiam* a C-18/95. sz. Terhoeve ügyben 1999. január 26-án hozott ítéletet (EBHT 1999., I-345. o., 45. pont).

44 — A megtámadott határozat indokolásának 50. pontja.

vitatott tény, hogy a megállapodásokat rögtön megkötésüktől kezdve megsértették, véleményem szerint elég egyértelművé tette, hogy milyen utat kell követni. A spanyol hatóságok ismerték a helyzetet, és nem tettek válaszintézkedést — ez az állami támogatás.

45. Úgy gondolom, hogy a Bizottság az ügy körülményeit megfelelően figyelembe véve, helyesen alkalmazta a magánhitelező kritériumát. Ahogyan a többi megvizsgált jogi érvet, úgy a tényállás jogi értékelésének hibájára alapozott jogi érvet is el kell vetni.

IV — Véglökvetkeztetések

46. A fentiek fényében indítványozom, hogy a Bíróság

- 1) utasítsa el a keresetet;
- 2) a Spanyol Királyságot kötelezze a költségek viselésére.